

Апстракт: Дискриминација на раду је врста предрасуде уперена према појединцу или групи. Она је такође израз суспендованог респекта и различитих схватања њихове улоге и положаја у интегрисаним целинама. Дискриминација је феномен чије је сагледавање могуће са аспекта настајања, спречавања и санкционисања, или преко фокусирања на последице које производи. Са њом су се, током друге половине XX века, суочиле многе земље. Земље које су доношењем закона против дискриминације уредиле своје законодавство, успеле су да створе амбијент у коме је оно врло брзо еволуирало у ригорозан казни систем. У томе су најдаље отишле САД које имају независна тела и посебне органе који, у складу са законима, санкционишу послодавце који не поштују утврђена правила и дискриминишу своје запослене. САД су пример како се непосредном применом законских прописа дискриминација на раду врло ефектно сузбија.

Увод Не постоји фаза друштвеног развоја у којој су нежељене појаве заобишле човека, или да му нису у облику одређеног деликта приредиле разна искушења и задале много мука. Деликти су друштвено опасне појаве (социјална патологија) и захтевају адекватну акцију која би појединца или групу дистанцирала од конфликта и друштвених сукоба. Ако би деликте, односно опасне друштвене појаве представили на некој скали, врло високо место би заузела дискриминација на раду која је својим интензитетом обележила почетак прошлог века. Она је због проблема које ствара и просто апострофира патолошке појаве, одавно тема друштвених и других научних дисциплина. Схватајући дискриминацију на раду као озбиљан проблем, врсни амерички социолог Њ.Ф. Огбурн је 1933. године објавио студију „Актуелни социјални трендови у САД” која је имала велики одјек у америчкој јавности и разумевање самог Хуверовог Комитета.¹ И Организација за међународну економску сарадњу (ОЕЦД) је седамдесетих

* Аутор је професор на Државном универзитету, департман за право и економију, Нови Пазар, e-mail: ibrahimtotic@hotmail.com ¹ Форум младих са инвалидитетом, Цивилно друштво против дискриминације, Беопроект, Београд, 2009, стр. 7.

132

Социјална мисао 1/2010

година XX века озбиљно пришла овом проблему и почела да убрзано ради на стварању индикатора који се односе на дискриминацију на раду. Убрзо су се ОЕЦД-у, формирањем Социокономског савета, придружиле и Уједињене нације (ОУН). Учесће у раду савета узели су многи научници попут нобеловца Ричарда Стона, који се сматра творцем „Система социјалне и демографске статистике”, Шелдона, Мура, Казеса и других, који су ценећи вредности дискриминационих форми стварали амбијент за поуздано праћење стања која дискриминација производи. Сваки индикатор о дискриминацији на раду представља информацију за обелодањивање њеног постојања и моделирање система за њено сузбијање. Дискриминација на раду представља јасан сигнал за оживљавање судске активности али јој истовремено снажно одолева и чак еволуира у нове и различите облике. Дискриминација на раду као друштвени проблем Дискриминација на раду коју послодавци или њихови скаути примењују на запослене свакодневна је појава. Ма шта лингвистички значила она је, ипак, манифестација девијантног понашања оних који је посредно или непосредно спроводе (демонстрирају). Дакле, ради се о веома тешком облику психичког малтретирања запослених и реметилачком фактору који девастира њихов укупан живот. Човеку није лако трпети да му се насрће на част, на углед, да га ма ко то био обасипа увредама, игнорише, исмева или да му угрожава интегритет. Он тешко подноси да му послодавац крши основна људска права, закида на заради, не уплаћује обавезе за социјално осигурање (порези и доприноси), или да га без доказа оптужује. Да ли је дискриминација својствена разумном човеку (*homo sapiens*) како га је још у XVIII веку назвао шведски научник Карл фон Лине?² Очито јесте, јер се то из дана у дан потврђује, кидањем оне танке Сенекине нити где је *homo e sacra ho-*

mini est.3 О неправдама које човек чини човеку Еразмо Ротердамски у свом култном делу из 1509. године каже: „... када би неко посматрао живот међу људима са високе осматрачнице видео би коликим је несрећама изложен људски живот. Како је бедно и прљаво његово рађање... мучно одрастање, каквом је насиљу изложено детињство, младост, како је страшна старост и свирепа неизбежна смрт...колико опа2 Најман Н. В, Загађивачи социјалне средине, Неконфликтна социјална патологија, Завод за организацију пословања и организацију кадрова, Београд, 1985, стр. 6

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com